

FLPP
FUNDAMENTĀLIE UN
LIETIŠĀJIE PĒTĪJUMU
PROJEKTI

Radniecības terminu lietojums Latvijā

Vertikāli Integrētā Projekta (VIP) “Valsts īstenošana un biosociālās saiknes (Relate.lv)”
atskaite

Autori:

RSU KF Bakalaura studiju programmas “Sabiedriskās attiecības 2. kursa studentes
Ina Andrijenko
Raina Anna Ločmele
Evita Petenko
Lelde Vasile

Zinātniskais vadītājs: Klāvs Sedlenieks

Redakcija: Diāna Kiščenko un Klāvs Sedlenieks

Rīga, RSU, 2020

Saturs

Ievads un kopsavilkums	3
Darbā izmantotās metodes	5
Pētījuma rezultāti	6
Tuvākie radnieki	6
Radnieki no vīra/sievas vai mātes/tēva puses	7
Radnieki no brāļu/māsu vai bērnu ģimenes puses	8
Krustvecāki	9
Mīrušie un attālie radnieki	9
Nobeigums	11
Pielikumi	13
Pielikums Nr. 1. Intervējamo saraksts	13
Pielikums Nr. 2. Interviju transkripti	14
Pielikums Nr. 3. Radniecības shēma	30
Pielikums Nr. 4. Radniecības terminu skaidrojums	31
Pielikums Nr. 5. Kopējā terminu izmantojuma tabula	33

Ievads un kopsavilkums

Šajā pētījumā apkopoti un analizēti veidi, kā mūsdienās dažādās Latvijas vietās tiek lietota radniecības terminoloģija. Darba **mērķis bija noskaidrot, kāds ir radniecības terminoloģijas lietojums Latvijā**. Lai gan radniecības pētījumi, tajā skaitā radniecības terminoloģijas apkopojumi un analīze ir klasiska antropoloģijas pētniecības sastāvdaļa, Latvijā dažādu iemeslu dēļ tā nav tikusi veikta. Līdz ar to antropoloģiskajās zināšanās par to, kādi radniecības termini tiek ikdienā lietoti, ir robeži. Šis pētījums ir uzskatāms par pilotpētījumu, kura uzdevums ir sniegt pirmo ieskatu, atstājot dziļāku izpēti turpmākajam darbam.

Analizējot šajā lietojumā novērojamās **likumsakarības**, varēja izdarīt tālākus secinājumus gan par radniecības attiecībām, gan terminoloģijas lietojuma sakaru ar sadzīves situācijām. Konkrēta termina izmantojums ir **atkarīgs no tā, cik cieša ir ikdienas saziņa ar attiecīgo radnieku, kā arī relatīvais vecums**. Radniecības terminu lietošanā ir novērojama dažāda terminu variācijas pakāpe – tuvākiem radniekiem, nukleārās ģimenes sastāvā gandrīz nemainīgi visā sabiedrībā tiek lietoti vieni un tie paši termini: *Tēvs, māte, brālis māsa, dēls, meita*. **Šie uzskatāmi par pamata terminiem**, kurus tālāk var kombinēt, lai aprakstītu faktiski jebkuras citas radniecības attiecības. Ja māsaimniecībā dzīvo tālāki tās pašas paaudzes radnieki (citkārt dēvēti par *brālēniem/māsīcām, pusbrāļiem/pusmāsām*), arī tie var tikt saukti par *brāļiem* un *māsām*. Vecvecāku paaudzē kā arī *tēva/mātes brāļu/māsu* līmenī novērojama **lielāka fleksibilitāte attiecībā uz radniecības terminu lietošanu**. Vecvecākus var saukt gan par *vecmāmiņu/vecmammu/vecomammu/vectētiņu/vectēvu/vecotēvu*, gan *omammu/omi//opapu/opi*, gan *babu/ģedu*. Vecvecāku līmenī ir plaši izplatīti arī bērnu izveidoti vārdi, kuri tiek uzskatīti par intīmiem un plašākā sabiedrībā netiek izmantoti, tā vietā lietojot formālāko *vecmamma/vectēvs*.

Personvārdu un radniecības terminu izmantošanā novērojama interesanta dinamika attiecībā uz to, **kas tiek uzskatīts par pieklājīgu vai nepieklājīgu**, proti, attiecībā uz vecākiem un vecvecākiem ir pieņemts lietot radniecības terminus un vārdu izmantošana tiek parasti uzskatīta par neatbilstošāku (pārāk formālu, distancētu, nepietiekoši emocionālu). Tālākos radniekus bieži vien apzīmē vārdos vai arī personvārda savienojumā ar radniecības terminiem (*onkulis Jānis/Jāņonkulis* vai *tante Marta/Martastante*), toties šajā gadījumā personvārda izmantošana tiek uzskatīta par ciešāku, neformālāku attiecību iezīmi.

Ģimenes lokā reizēm tiek lietoti specifiskāki, no parastā lietojuma atšķirīgi, **intīmi radniecības termini** (piem., *memme* *mammas* vietā vai *vecītis* *vectēva* vietā). Tomēr ģimenē pieņemtie intīmie termini **sabiedrībā tiek aizvietoti ar vispārpieņemtajiem**, plašākai sabiedrībai saprotamiem terminiem, kuri nav papildu jāizskaidro

Lai gan sākumā **fiktīvās radniecības attiecības** nebija plānots pētīt, interviju gaitā attiecības ar krustvecākiem/krustbērniem iezīmējās kā nepārprotami nozīmīgas un tās pārklājās ar radniecības terminiem. **Krustvecāki pārsvarā ir tēva vai mātes brāļi, māšas**. Tādā gadījumā termini *krusttēvs/krustmāte* ir prioritāri gan pār personvārdu, gan pār parasto radniecības terminu (t.i., persona netiek dēvēta par *onkuli* vai *tanti*, bet par *krusttēvu/krustmāti*).

Pētījums balstās deviņās daļēji strukturētajās intervijās, kas veiktas dažādās Latvijas vietās laika posmā no 2019. gada decembra līdz 2020. gada februārim.

Pētījums tika veikts divu projektu sadarbībā: Darba autores un vadītājs strādāja Vertikāli Integrētā Projekta “Valsts īstenošana un biosociālās saiknes (Relate.lv)” ietvaros, bet pētnieciskā tēma bija saskaņota ar LZP finansēto projektu “Valsts īstenošana un biosociālās saiknes (Relate.lv), projekta nr. lzp-2018/2-0070.

Darbā izmantotās metodes

Pētījuma pamatā ir deviņas strukturētās intervijas, kas tika veiktas 2019. gada decembrī un 2020. gada februārī dažādās Latvijas vietās (Bauskas, Jēkabpils, Daugavpils novados, Rīgas un Balvu pilsētās). Intervijas tika veiktas ar iepriekš uzrunātām personām.

Interviju pamatā bija iepriekš izveidotas piecas pamattēmas:

1. **tuvākie radnieki** (kā sauc: māsu/brāli, savus bērnus, savus vecākus, vīru/sievu);
2. **brāļu/māsu vai bērnu ģimenes** (kā sauc: dēla/meitas laulāto, bērnus un laulāto vecākus vai arī kā sauc: māsas/brāļa bērnus, laulāto un laulātās vecākus);
3. **radnieki no vīra/ sievas vai mātes/tēva puses** (kā sauc: brāli/māsu, kā arī viņa laulāto un bērnus, vecākus);
4. **draugu lokā** (kā sauc: vecākus, brāļus/māsas, vecāku brāļus/māsas - viņu laulātos un bērnus);
5. **attālinātie, mirušie radi** (kā sauc: vecvecākus, viņu brāļus/māsas).

Interviju laikā tika izvirzīta sestā tēma, kas ir saistīta ar krustvecākiem. Šī tēma ir nozīmīga, jo ļauj noteikt radnieciskās saites, kas sasaista ego ar krustvecākiem un parāda ģimenes tradīcijas.

Intervijas tika ierakstītas, saņemot atļauju no intervejamā. Intervijas sākuma posmā tika piefiksēta intervijas norises vieta, dzimums, vecums un nodarbošanās. Intervējamajam tika dota iespēja sniegt jebkāda veida papildu informāciju, kas noderētu pētījumā. Pēc interviju veikšanas tika veikti interviju transkripti (skat. Pielikumu Nr. 2.).

Lai apkopotu intervijās iegūtos terminus, tika izveidota shēma, kuras apzīmējumi bija atbilstoši konkrētajam radniecības terminam pa radniecības līmeņiem. Katram apzīmējumam tika piešķirts skaitlis, kas atbilst terminam un tā skaidrojuma. Pēc šīs shēmas tika apzīmēti un tabulā apkopoti visi intervijās izmantotie termini. Visi iegūtie termini tika apkopoti vienā kopīgā tabulā, kas ļāva novērot būtiskākās tendences un novērojumus: kas ir mainīgs, nemainīgs; vai ir sastopama regularitāte. Tāpat darbā apkopoti arī intīmajā saziņā (ģimenes lokā) lietotie termini.

Pētījuma rezultāti

Tuvākie radnieki

Viena no pētījuma tēmām ir saistīta ar tuvākajiem radniekiem, kas ietver ego vecākus, laulātos, bērnus, brāļus un māsas. Vairums intervējamo savus vecākus sauc par *mammu* un *tēti*. Šiem terminiem ļoti reti ir variācijas starp informantiem. No deviņām intervijām tikai trīs intervējamie apzīmēja savus vecākus ar citiem terminiem nevis *mamma* un *tētis*. Vienā no intervijām *mammu* ir ierasts saukt par *memmi*, kas ir tradicionāls termins ģimenē, un ir nodots no paaudzes paaudzē, tomēr ārpus mājas, publiskā telpā tiek lietots termins *mamma*. Savukārt divās citās intervijās, ego savu sieviešu dzimuma vecāku sauc par *māti*, kas ir formāls termins. Dažās intervijās tiek apgalvots, ka termins *māte* netiek neizmantots vispār, jo tas šķiet atsvešinātāks un nenorāda uz ciešo tuvību. Līdzīgi ir arī ar vīriešu dzimuma vecāku. Intervējamie izmantoja divus terminus – *tēvs* vai *tētis*. Divās ģimenēs ir pieņemti abi termini, taču pārējās akceptēts ir tikai viens no apzīmējumiem.

Terminu lietošanas paradumi atšķiras privātajā un publiskajā telpā. Piemēram, vienā no ģimenēm tēva tēvu sauc par *vecīti*, taču ārpus ģimenes loka, kur šis termins var tikt nesaprasts vai pārprasts, tiek izmantots cits termins – *vecvectētiņš*. Formālais apzīmējums, kas tiek izmantots publiskajā telpā, ļauj skaidri saprast radnieciskās saites un izvairīties no neskaidrības. Tādējādi var secināt, ka ģimenē pieņemtie intīmie termini sabiedrībā tiek aizvietoti ar vispārpieņemtajiem, plašākai sabiedrībai saprotamiem terminiem, kuri nav papildu jāizskaidro.

Attiecībā uz brāļiem un māsām, intervējamie atzina, ka pamatā lieto terminus – *brālis* un *māsa*. Arī šie termini ir stabili un citi apzīmējumi netiek lietoti. Divi intervējamie atzina, ka viņu vecākiem ir bērni no citām attiecībām, kuri tiek saukti par *pusbrāļiem* un *pusmāsām*. Interesants šķiet fakts, ka bērnu dzīvesvieta ietekmē šo terminu lietojumu. Intervijās tika novērots, ka tie, kuri dzīvo kopā ar pusbrāļiem un pusmāsām, tos ikdienā sauc par *māsām* un *brāļiem*, taču, ja tie nedzīvo visi kopā, tad visdrīzāk tiks izmantoti termini *pusmāsa* un *pusbrālis*. Tādējādi var secināt, ka šajā gadījumā viens no nozīmīgākajiem faktoriem terminu izmantošanā ir tieši attiecību tuvība un dzīvesvieta. Šie faktori ietekmē arī ģimenes, kurās vecāki nedzīvo kopā. Tur visciešākā komunikācija ir starp kopā dzīvojošajiem radniekiem.

Ņemot vērā, ka lielākā daļa intervējamo bija jaunieši, tikai divās no deviņām intervijām tika runāts par *vīra* un *sievas* terminu lietojumu. Abās intervijās partneris tika saukts par *vīru*, taču

viens intervējamais savu laulāto mēdz saukt arī par *tēti*. Šajā situācijā termins *tētis* tiek izmantots sarunās ar bērniem, kuri ikdienā lieto šo terminu. Attiecībā uz bērniem, cilvēki izmanto sabiedrībā zināmus un vispārpieņemtus terminus – *meita* un *dēls*. Citi termini intervijās netika konstatēti.

Apzinot tuvāko radnieku terminoloģiju, var secināt, ka runājot par vecākiem, māsām, brāļiem un bērniem, tiek izmantoti sabiedrībā jau nostabilizējušies termini. Terminu variācija ir atkarīga no ego tuvības ar kādu no tuvajiem radniekiem – ja saziņa ir vāja, ja pastāv fizisks attālums, tad iespējams tuvinieka apzīmēšanai tiks izmantots daudz formālāks termins.

Radnieki no vīra/sievas vai mātes/tēva puses

Trešā izvirzītā tēma pētījumā ir saistīta ar ego radniekiem no vīra/sievas vai mammas/tēva puses. Tieši šajā pakāpē parādās vislielākā terminu variācija, taču bieži vien šie termini ir aprakstoši. Piemēram, runājot par vecāku brāļiem un māsām, bieži tiek izmantoti aprakstoši termini - *mammās māsa*, *mammās brālis* vai *tēta/tēva brālis* un *māsa*. Tajā pat laikā, dzīvojot vienā mājsaimniecībā, dažkārt šie radnieki tiek saukti arī par *tantēm* un *onkuļiem* vai *unkuļiem* (vietējā izloksne).

Ar aprakstošajiem terminiem tiek saukti arī ego vecāku māsu/brāļu laulātie – *mammās māsas vīrs*, *mammās brāļa sieva*, *tēta māsas dzīvesbiedrs*, vai arī tiem tiek piedēvēts termins savienojumā ar attiecību statusu: *onkuļa sieva*, *krustmātes vīrs*, *unkuļa dzīvesbiedrene*.

Interesanti dati parādās, runājot par vecāku brāļu/māsu bērniem. Viens no intervējamajiem savas māsiņas un brālēnus dēvē par *māsām* un *brāļiem*. Iespējams, šāda terminu piedēvēšana ir aizgūta no krieviski runājošajiem, kur indivīds savas māsiņas un brālēnus sauc par māsām un brāļiem, nenorādot radniecības attālumu. Arī vienā no latviešu ģimenēm brālēns tiek saukts par brāli, jo to savstarpējās attiecības ir ļoti tuvas. Tomēr pārējās intervijās šie radnieki tiek saukti par *māsīcām* un *brālēniem*, apzīmējot to radniecības tuvumu ar ego. Tikai vienā intervijā radniecības apzīmēšanai tiek izmantots termins *pieņemtais brālēns*, kas nozīmē, ka ar šo personu ego nav asinsradniecība, taču vienam no vecāku brāļu/māsu laulātajiem ir bērns no citām attiecībām. Runājot par māsīcām un brālēniem, tiek pieminēti arī *otrās pakāpes māsiņas* un *brālēni*. Viens no intervējamajiem savus otrās pakāpes radus no tēva puses mēdz saukt par *brālēniem/māsīcām*, tuvu attiecību un dzīvesvietas dēļ.

Veids, kā tiek runāts par vecvecākiem, ir atkarīgs no tā, vai tie ir mātes vai tēva vecāki. Tēva vecākiem tiek piedēvēti citi termini nekā mātes vecākiem, tādējādi tos nošķirot ikdienas

sarunās. Piemēram, vienā ģimenē vecāki no mātes puses tiek dēvēti par *vecmāmiņu* un *vectētiņu*, savukārt no tēva puses - par *omi* un *opi*.

Papildu šiem terminiem pastāv liela to variācija – *vecaistēvs*, *vecotēvs*, *omīte*, *baba*, *babīte*, *bā*, *vecītis*, *vecome*. Līdzās šīm variācijām, dažkārt tiek izmantoti arī aprakstošie termini – *tēta mamma*, *mammas mamma*, *tēta tētis*. Vairums minēto terminu, kā piemēram, *baba*, *babīte*, *vecītis* tiek izmantoti tikai ģimenes lokā. Nonākot publiskajā telpā, šie pašatvasinātie un ģimenē iesakņojušies termini tiek aizstāti ar vispārpieņemtajiem apzīmējumiem. Tas kopumā ļauj izskaidrot vecvecākiem piedēvēto terminu dažādību.

Jāatzīmē, ka divās intervijās vecmāmiņa tiek saukta par *babu*, kas aizgūts no krievu valodas. Vienai no ģimenēm ir krievu tautības radi, kas iespējams izskaidro šo terminu izmantošanu ikdienā. Otrā ģimenē, kurā tiek izmantots šis apzīmējums, nav zināms par šādiem radniekiem.

Vecvecāku brāļi un māsas bieži tiek apzīmēti, savienojot pamatterminu, piemēram, *ome*, *opis*, *vecmāmiņa*, *vectētiņš* ar terminu *brālis* un *māsa*, tādējādi viņi tiek dēvēti par *opja māsu* vai *vecmāmiņas brāli*. Taču vienā intervijā omes māsa tika saukta arī par *vecmāmiņu*, *vecmammu*. Šāda terminu variācija tiek izmantota, jo tas atvieglo radnieka nosaukšanu. Radniekam tiek piedēvēts termins, kuru visi vienas mājsaimniecības locekļi saprot un izmanto, tādējādi izvairoties no gados vecāku radnieku nosaukšanas vārdā, kas tiek uzskatīta par nepieklājīgu praksi. Tādējādi var secināt, ka nepastāv vienota sistēma, kā tiek apzīmēti vecāku vecāki.

Kopumā var secināt, ka svarīgu lomu terminu piedēvēšanā ieņem ego tuvība ar radniekiem un dzīvesvieta. Jo tuvākas attiecības un jo biežāk indivīds tiek ar radnieku, jo lielāka iespēja, ka tiks piedēvēts radnieciski tuvāks termins. Savukārt saistībā ar vecāku vecākiem piedēvētajiem terminiem var secināt, ka to dažādību ietekmē radniecības puses (no tēva vai mātes), no kuras nāk vecvecāki, tādējādi piešķirot tiem dažādus terminus to atšķiršanai.

Radnieki no brāļu/māsu vai bērnu ģimenes puses

Viena no interviju tēmām bija saistīta ar ego brāļu/māsu vai bērnu ģimenes radniekiem. Šajā kategorijā ietilpst mazs terminu skaits un dažādība, jo vairākiem intervējamajiem nav neviena radnieka, kas atbilstu šai kategorijai.

Pamatā, runājot par bērna partneri, tiek izmantoti termini *znots* vai *meitas vīrs*. Vienā intervijā vecmāmiņa savas mazmeitas draugu sauc par *znotu* (meitas vīrs). Lai gan šis termina

lietojums šajā gadījumā pēc būtības nav precīzs, tas tiek izmantots, jo mazbērni ir uzauguši pie vecmāmiņas, kura mazbērnus uzskata par saviem bērniem. Tādējādi var secināt, ka fiziskā un emocionālā tuvība, kā arī viena dzīvesvieta ietekmē terminu izmantošanu.

Attiecībā uz brāļu un māsu ģimenēm, tiek izmantoti termini - *dzīvesbiedrs* un *dzīvesbiedrene*, neatkarīgi no tā vai ir laulība vai nē. Intervijās tika pieminēti arī termini *vīrs* un *sieva*, tādējādi apzīmējot konkrētās personas formālo statusu šajās attiecībās.

Intervējamie, kuriem sarunas laikā bija mazbērni, tos dēvēja par *mazdēlu*, *mazmeitu* vai *mazbērniem* kopumā. Savukārt tie, kuru brāļiem un māsām, vai māsīcām un brālēniem ir bērni, tos apzīmēja, izmantojot aprakstošos terminus - *brāļa dēliņš*, *brālēna dēls*, *māsas meita* utt. Dažkārt tiek izmantots apzīmējums *krustbērni*, kuri ir gan māsu un brāļu bērni, gan arī māsīcu un brālēnu bērni.

Krustvecāki

Veicot intervijas, līdzās jau izveidotajām tēmām, tika apspriestas arī radnieciskās saites ar krustvecākiem. Kristīgajā tradīcijā krustvecākus izvēlas kristāmā bērna vecāki. Visbiežāk par bērna krustvecākiem tiek izvēlēti vecāku brāļi vai māsas. Tas, iespējams, izskaidrojams ar to, ka krustvecāki ir jaundzimušā vecākiem vieni no vistuvākajiem radniekiem. Savukārt, gadījumā, kad vecākiem nav brāļu un māsu, tad par krustvecākiem kļūst tuvi radnieki, piemēram, mātes māsīca vai tuvi draugi.

Pat ja krustvecāki nav asinsradnieki, tie tiek uztverti par radniekiem. Pastāv divējādi uzskati par to, vai krustvecāku lomai izvēlēties radniekus vai tomēr ģimenes draugus. No interviju datiem var spriest, ka visbiežāk par krustvecākiem kļūst tieši viens no ego radniekiem un šī radnieka laulātais, piemēram, mātes māsa un viņas vīrs. Savukārt par krustvecākiem visretāk kļūst attāli radnieki vai draugi. Intervijās neparādījās neviens gadījums, kad krustvecāks ir radnieku draugs.

Savukārt uz jautājumu, kāds termins tiek piedēvēts krustvecākiem, ja tie ir arī tantes vai onkuļi, vairums atbildēja, ka neatkarīgi no radniecības pakāpes, tie tiek saukti par *krustmāti* un *krustēvu*. Piemēram, vienam no intervējamajiem krustvecāks ir arī viņa tante, taču šo terminu viņš neizmanto, un sauc savu tanti par krustmāti. Citā sarunā, intervējamais norāda, ka izmantoto apzīmējums *krustmāmiņa* vai *krustmāte*, jo tas tiek uztverts daudz pieklājīgāk un sirsnīgāk. Taču sarunās ar vecākiem krustvecāks tiek saukts personas vārdā.

Mirušie un attālie radinieki

Aprakstošie radniecības termini visvairāk tiek piedēvēti vecāku vecākiem, vecvecvākiem un to brāļiem un māsām. Iespējams tas saistīts ar tuvības sajūtu - nav bijušas attiecības vispār; nav tuvu, pastāvīgu attiecību; nav atmiņu par attiecībām, piemēram, no bērnības; nav zināšanu par konkrētajiem radiem. Viens no intervējamajiem, kurš nekad nav satīcis savus vecvecākus, atzina, ka šos radniekus varētu saukt, izmantojot noteiktu aprakstošu terminu, piemēram, *vecmāmiņas mamma* un *vecmāmiņas tētis*. Bez šiem apzīmējumiem, intervijā tiek minēti vēl arī citi varianti, jo vienu nostabilizējušos terminu nav pieņēmis.

Šai radinieku grupai visbiežāk tiek piedēvēti tādi termini kā *vecvecmāmiņa* un *vecvectētiņš*. Savukārt, runājot par vecvecāku vecāku brāļiem un māsām, tiek apvienoti divi pamattermini – *vecvectētiņš* un *māsa*, piemēram, *vecvectētiņa māsa* vai *vecvecmāmiņas brālis*, tādējādi aprakstot, kāda ir radniecības pozīcija. Nereti šiem radiniekiem tiek piedēvēti arī citi termini aprakstošā formā – *vecmāmiņas mamma*, *mammas mammas mamma*, *vectētiņa mammas brālis*.

Nobeigums

Balstoties uz iegūtajiem datiem no daļēji strukturētajām intervijām, var secināt, ka Latvijā ir nostabilizējusies noteikta radniecības terminoloģija. Terminu izmantošanu ikdienā ietekmē dažādi faktori – attālums, kādā cilvēki dzīvo viens no otra, kā arī saziņas intensitāte. Nereti abi minētie faktori ietekmē viens otru.

Terminu lietojums ir atkarīgs arī no radnieka vecuma. Piemēram, sarunās ar gados vecākiem radniekiem, jaunākie radnieki izjūt nepieciešamību lietot radniecības terminu nevis personas vārdu. Tas tiek darīts, jo pastāv uzskats, ka gados vecāku radnieku uzrunāšana vārdā ir necieņas izrādīšana. Tajā pat laikā, vairums intervējamo apgalvo, ka pieklājīgāk un arī kopumā sabiedrībā ir pieņemts, savus vecākus saukt par māti un tēvu, nevis uzrunāt tos vārdos.

Ikdienas sarunās ar saviem vienas pakāpes radniekiem cilvēks neizmanto terminus, bet uzrunā viņus vārdos. Piemēram, apzinoties, ka noteiktais radnieks ir māsa, brālēns, otrās pakāpes māsīca, brālēns, ikdienas savstarpējās sarunās šos terminus cilvēks neizmanto. Taču nonākot plašākā grupā un apzinoties, ka sarunas biedrs, iespējams, nepārzina radnieciskās saites, tiek izmantoti termini, nevis radnieka vārds.

Personas vārdā tiek saukti arī tēva un mātes brāļi un māsas, jo vārdos tos sauc paši vecāki. Tikmēr, piemēram, vecāki savās sarunās ar bērniem par vecvecākiem, izmanto terminus, ko ikdienā lietot paši bērni, piemēram, saucot savus vecākus par omēm un vectētiņiem. Līdzīga situācija veidojas, kad vecāki, runājot ar bērniem, par savu partneri saka nevis – *vīrs, sieva, partneris*, bet gan apzīmē tos, izmantojot bērna lietotos terminus - *tētis, tēvs*.

Ģimenēs, kurās netiek lietoti ne vispārzināmie radniecības termini, ne izmantot pašu veidoti apzīmējumi, tiek piedēvēti neatbilstīgi termini pēc radniecības novietojuma – vecvecāki savas mazmeitas draugu sauc par *znotu*; partneri viens otru uzrunā, izmantojot bērnu lietoto terminoloģiju – *tētis, mamma*.

Kopumā jāsecina, ka radniecības terminu lietošana ir kontekstuāla. Vairums intervējamo atzina, ka ģimenēs ir izveidoti un tiek lietoti ļoti personīgi un intīmi apzīmējumi, piemēram, *vecītis, bā, memme*. Taču nonākot publiskā telpā, tiek lietoti sabiedrībā zināmi un vispārpieņemti termini, piemēram, *vectētiņš* (vecīša vietā), *vecmāmiņa* (bā vietā), *mamma* (memmes vietā). Tiek pieņemts, ka intīmo terminu izmantošana apgrūtina sarunas biedra

uztveri, tādēļ, lai izvairītos no neskaidras komunikācijas, cilvēki izvēlas izmantot sabiedrībā vispārpieņemtus terminus, vai arī aprakstošos terminus, tādējādi radot terminu variācijas.

Pielikumi

Pielikums Nr. 1. Intervējamo saraksts

Intervija Nr. 1. tika veikta Bauskas novadā, Īslīces pagastā. Intervējamā persona - sieviete, 21 gads, IT studente. Intervijas tika veikta intervējamās dzīvesvietā. Interviju veica Ina Andrijenko (21.12.2019.).

Intervija Nr. 2. tika veikta Bauskas novadā, Īslīces pagastā. Intervējamā persona - sieviete, 20 gadi, EK studente. Intervija tika veikta intervējamās dzīvesvietā. Interviju veica Ina Andrijenko (01.02.2019.).

Intervijas Nr. 3. tika veikta Bauskas novadā, Īslīces pagastā. Intervējamā persona - sieviete, studente, 20 gadi. Intervija tika veikta intervējamās dzīvesvietā. Interviju veica Ina Andrijenko (28.12.2019.).

Intervija Nr. 4. tika veikta Bauskas novadā, Īslīces pagastā. Intervējamā persona - sieviete, pārdevēja, 46 gadi. Intervija tika veikta intervējamās dzīvesvietā. Interviju veica Ina Andrijenko (28.12.2019.).

Intervija Nr. 5. tika veikta Jēkabpils novadā, Rubenes pagastā. Intervējamā persona - sieviete, pensionāre, 62 gadi. Intervija tika veikta intervējamā dzīvesvietā. Interviju veica Evita Petenko (23.12.2019.).

Intervija Nr. 6. tika veikta Jēkabpils novadā, Rubenes pagastā. Intervējamā persona - sieviete, studente, 22. gadi. Intervija tika veikta intervējamās dzīvesvietā. Interviju veica Evita Petenko (23.12.2019.).

Intervija Nr. 7. tika veikta Daugavpils novadā, Nīcgales pagastā. Intervējamā persona - vīrietis, pavārs, 20 gadi. Intervija tika veikta intervējamā dzīvesvietā. Interviju veica Evita Petenko (27.12.2019.).

Intervija Nr. 8. tika veikta Rīga. Intervējamā persona - sieviete, LR Tiesībsarga birojs, 31 gads. Interviju veica Raina Anna Ločmele.

Intervija Nr. 9. tika veikta Balvos. Intervējamā persona - vīrietis, Swedbank KYC, 21 gads. Interviju veica Raina Anna Ločmele.

Pielikums Nr. 2. Interviju transkripti

Intervija Nr. 1.

Pirms intervijas tika palūgts, lai intervējamā sagādā ciltskoku, ja tas viņai ir pieejams. Ar ciltskoka palīdzību tika veidota saruna. Intervija notika dzīvesvietā. Saruna tika ierakstīta, saņemot mutisku piekrišanu.

Kā tu sauc savus vecākus?

– Es savus vecākus saucu par tēti, bet mammu visbiežāk mēs visi ar savām māsām saucam par memmi. Savas māsas es vienkārši saucu par māsām.

Tev ir vienīgi māsas. Ja tev būtu citai dzimtei piederīgs radnieks tu izmantotu kādu terminu?

– Brālis. Man nav brāļa, bet zinu, ka šāds termins pastāv.

Vai kādam no tavām māsām ir laulātie vai bērni?

– Nē, diemžēl ne man, ne manām māsām nav bērnu un dzīvesbiedru.

Kā tu sauc tavas mammas pusei piederīgos radus?

– Mammās mammu mēs vienmēr saucām par “labo”, zinu, ka citi sauc par vecmāmiņu, bet mūsu ģimenē ir izveidojusies šāda iesauka. Savukārt vectēvu mēs saucām gan par vectētiņu, gan par vectēvu, tā tas bija iegājies. Vectēva māsa vēl ir dzīva. Viņa dzīvo Austrālijā un brauca ciemos pie manas vecmāmiņas “labās”.

Un tēva radus?

– Tēta radus... tēta mammu un tēti, kas dzīvo Valmierā, mēs saucām par opi un omi. Tā mēs arī, kad ikdienā runājām, atšķīrām par ko ir runa. Par tēta pusi zinām maz, jo tēti daudz nestāstīja, vai arī viņš tā neinteresējās. Bet par mammas pusi zinu vairāk, jo “labā” bija aktīva un viņa vēlējās nododot zināšanas un varbūt vectēvs bija tāds pasīvāks un teica, ka neko

neatceroties, bet es zinu, kā ,piemēram, vectēva mammu un brāli, māsu sauca. Vecvecmāmiņai bija arī brālis, bet es nezinu kā sauca vectēva tēvu.

Un varbūt taviem mammas vecākiem ir kādi citi bērni izņemot tavu mammu?

– Manai mammai ir brālis Andris, un mēs zinām, ka tas ir mūsu onkulis, bet parasti mēs saucam viņu vārdā. Neizmantojam terminu “onkulis”. Mammās brāļa sievas tētis bija lietuvietis. Atceros, ka arī mammās mammās māsīca dzīvo Kanādā, kur nokļuva kara laikā, viņai ir arī vīrs. Manas mammās brāļa ģimene pie mums brauca, kad Kanādas radi brauca pie mums ciemos. Viņa stāstīja, ka, kad viņa brauca prom no Latvijas kara laikā pats svarīgākais bija paņemt līdzī tieši bildes, nevis citas mantas, jo tās ir atmiņas.

Un onkuļa laulāto un bērnus?

– Mēs viņus parasti saucam vārdos, bet kad, piemēram, runāju ar draugiem, citreiz mēdzu pateikt, ka braucu ciemos pie brālēna un māsīcas, nevis pie Signijas un Janča. Mammās brāļa sievu arī parasti saucu vārdā vai var teikt onkuļa sieva, bet tas ir ļoti reti, gandrīz nekad nesaucam.

Varbūt jūs esat pazīstami ar mammās brāļa sievas vecākiem vai citiem radiem?

– Mammās brāļa sievai mēs zinām vecākus, un arī parasti viņus saucam vārdos un pielietojam klāt “onkulis”. Kā arī mammās brāļa sievai ir dvīņu brālis, kas ir manas māsīcas krustēvs un viņa iepriekšējā draudzene ir viņas krustmāte. Ļoti bieži mana māsīca arī manu mammu un tēti uztver kā krustvecākus, kas īstenībā viņi viņai nav.

Tev pašai ir krustmāte?

– Jā, man ir krustmāte, bet es viņu parasti saucu vārdā, kad esmu ar vecākiem, bet, kad apsveicu ar svētkiem, saku vai nu “daudz laimes krustmāte vai krustmāmiņa”. Kad es ar viņu satiekos, parasti saucu par krustmāti, jo tas man liekas daudz tuvāk un sirsnīgāk. Krustēva vairāk nav, bet domāju, ka es viņu sauktu par krustēvu. Krustmātei ir arī meita un viņai ir draugs, arī krustmātei ir dēls, kuram ir draudzene un viņiem ir kopējie bērni dvīni un meita. Manai krustmātei ir mazbērni.

Vai tavam tēta vecākiem ir vēl bērni?

– Par tēta pusi mēs zinām ļoti maz, bet tētim ir divi brāļi jeb onkuļi. Bet es onkulis saku tikai tad, kad kādam skaidroju, kas tie man pienākas. Vēl es zinu, ka tētim ir brālēns.

Kā tu sauc savus radniekus, kad runā ar saviem draugiem?

– Nu māsīcu un brālēnu es tā arī saucu.

Un tu ar viņiem bieži tiecies?

– Jā, viņi dzīvo pavisam netālu.

Un varbūt tev ir kādi tālāki radi?

– Jā, citreiz es draugiem saku, ka man ir otrās pakāpes brālēni un māsīcas un arī man liekas esmu teikusi par trešās pakāpes māsīca, bet vairāk izmantoju otrās pakāpes māsīca, jo tiem es kontaktējos biežāk.

Kā tu starp saviem draugiem sauc savus vecākus?

– Par tēti es tā arī saku, bet es bieži netīšām draugiem pasaku memme, kas ir domāts, kā mamma un tad cilvēki nesaprot, ko tas īsti tas nozīmē, tādēļ cenšos vairāk teikt mamma. Manu mammu gan tas bieži sadusmo, jo jau cik paudzēs ir iegājies, ka savu mammu saucam par memmēm, viņa (mamma) savu mammu arī sauca par memmi un man liekas viņas mamma sauca mammu par memmi.

Vai tu izmanto arī tādus kā “oficiālos” vecāku terminus, piemēram, māte vai tēvs?

– Nē, bet es zinu, ka ir žargons, kur daudzi jaunieši izmanto, piemēram, terminu muterīte, bet es pati viņu nelietoju.

Pārejam pie attālinātajiem radiem, vai pie mirušajiem. Varbūt ir kādi termini kā, piemēram, tu sauc vai sauktu savas mammas mammas vecākus?

– Es esmu dzirdējusi, ka manu vecvecmāmiņu bieži sauca vārdā pievienojot tam klāt tante (Elzas tante).

Un kā būtu ar mammas tēta tēti?

– Drīzāk es viņu sauktu par vecvectētiņu, ja vecvecmāmiņu sauci tā.

Varbūt varētu vēl nosaukt kādus terminus varētu lietot sakarā ar šiem radiem?

– Nu jā, varbūt citreiz sakām mammas mammas mamma vai arī vecmāmiņas mamma un to pašu var attiecināt arī uz vecvectētiņu, varbūt tēta vecākus teiktu opja mamma un omes

mamma, ja par Valmieru runā.

Pēc šīs sarunas devāmiēs izpētīt intervētās ciltskoku, kuru viņa bija taisījusi skolas laikā. Pētot ciltskoku, intervētā norādīja uz saviem radiem un sauca tos terminos.

– Šī ir mana mamma un viņas brālis.

Biežāk saku mammas brāļa sievas. Tēta brāļi, nevis onkuļi.

– Tā... šie te ir tēta radi. Tas ir mans tētis un viņa tētis, tālāk iet tēta brālēns un viņa sieva un bērni. Savukārt šeit ir mana mamma “labā” un vecaistēvs, kā jau es teicu vectēva mamma bija Anēsija, un tētis Jēkabs un interesanti ir tas, ka arī labās tēvu sauca par Jēkabu.- Jēkabs un Elza ir mani vecvecāki no mammas puses. Manai vecvecmāmiņai ir mamma Emīlija un tētis Juris.

Un kā ar šiem radiem (*norāda uz ciltskoka*)?

– Tā ir Inga, māsīca manai mammai, bet tas ir Arvīd onkulis.

Vai Jūsu ģimene uztur visai stingrus kontaktus ar radniekiem?

– Diezgan stipri kontakti, jā, mums ir saglabājušies. Mēs zinām arī par aizgājušajiem, kuros kapos tie apglabāti, kā arī daudzus joprojām apkopjam. Savukārt drīz plānojam braukt uz Rīgu pie Veltiņas tantes, kas mums īsti neskaitās, kā radniece, bet viņa diezgan daudz zina par mūsu ģimeni. Mums tas ļoti interesē, jo ar to aizraujamies.

Intervija Nr. 2.

Pirms intervijas tika palūgts, lai intervējamā sagādā ciltskoku, ja tas viņai ir pieejams. Ar ciltskoka palīdzību tika veidots dialogs. Intervija notika intervējamās dzīvesvietā. Saruna ar intervējamās atļauju tika ierakstīta.

Vai tu varētu nosaukt terminus, kuros saucat savus tuvākos radniekus?

– (norāda uz ciltskoku) Tā ir mana mamma, tētis, brālis un māsa.

Kā tu saucat savu vecāku vecākus?

– No mammas puses vecmāmiņa un vectētiņš, un no tēta puses arī vectētiņš un omīte.

Varbūt tu varētu pieņemt kādos terminos varētu saukt vecvecāku vecākus?

– Nu.... vecvecmāmiņa, no omītes puses, jo mēs uz kapiem braucam, no mammas puses es parasti nesaucu nevienu.

Kā ar tēta radiem?

– Tad sanāk man ir onkulis jeb tēta brālis.

Varbūt mammai ir kādi radi?

– Jā, no mammas puses ir krustmāte un krustēvs.

Vai ar krustvecākiem tev ir kāda radniecība?

– Tā ir manas mammas māsa, kura arī ir mana krustmāte un viņas vīrs ir mans krustēvs. Viņiem ir bērni – mani brālēni, sanāk īstie brālēni.

Brālēniem arī jau ir ģimenes?

– Jā, viņiem ir ģimenes, sievas, bet viņu bērnus es saucu vārdos, nezinu kā varētu saukt, nu brālēnu bērni. Par otrās pakāpes māsīcām es saucu vectētiņa māsas bērnu bērnus jeb tēta brālēna bērnus. Vienai manai otrās pakāpes māsīcai jau ir bērns– meitiņa, es varētu būt viņai tāla tante. Arī manai mātai ir meita, kurai es esmu tante vienīgā.

Ar otrās pakāpes radiem bieži satiecies?

– Jā, (*rāda uz ciltskoku*) otrās pakāpes radi ir mana tēta māsīca un tas ir viņas vīrs, jo tēta brālēna mamma ir mana vecātēva māsa. Tālāk tēta radus es zinu visai slikti, var teikt nevienu nezinu. Re, šeit ir manas mammas māsas vīrs, kuru sauc par krustēvu un viņa mammu es arī saucu par omi, lai gan viņa nav mana ome, es viņu tāpat saucu par omi.

Kā sauc savus māsas un brāļus?

– Māsu un brāli es parasti tā arī saucu kaut gan īstenībā tie ir mani pusbrālis un pusmāsa, viņiem sanāk ir pusbrālis, bet es viņu arī vienkārši saucu par brāli, bet drīzāk viņš man ir kā pusbrālis, bet pārējie kā māsa un brālis.

Un kā tu sauc pusbrāļa vecākus?

– Saucu vienkārši par tēta pirmo sievu.

– Manas vecmāmiņas no tēta puses māsas bērni ir mana tēta brālēni, kuru bērni ir mani otrās pakāpes brālēni un māsīcas, un viņiem ar jau ir bērni. Omītei ir vēl viena māsa, kura dzīvo Lietuvā un es tā arī saucu viņu par omītes māsu. Tālāk es īsti nezinu.

Sanāk, ka tēta radi ir lietuvieši?

– Jā, un mammas latvieši. Bet tēta tētis jeb vecaistēvs arī bija latvietis. *Norāda uz ciltskoku* – te arī ir manas māsas krustmāte un es viņu arī saucu par krustmāti, viņa arī ir radniece, nevis no malas. Brālim arī ir krustēvs, tēta brālis jeb onkulis.

Ar tiem kuriem tu visvairāk komunicē ikdienā ir vairāki termini?

– Nē, īsti, nē.

Un kā ir vecāku vecākiem, kā Jūs atšķirāt par kuriem vecākiem ir runa?

– Nu, no mammas puses ir vecmāmiņa, bet no tēta puses ir omīte un vectētiņš, bet no

mammas puses vectētiņu īsti nesaucu, jo viņš bija miris, kad piedzimu un mammas mamma vēlreiz aprecējās, viņu es arī saucu par vectētiņu, viņi ir arī apglabāti blakus.

– Manai mammai ir māsīca, kuru es arī saucu par māsīcu, un viņai ir dēls jeb manas mammas tēta māsas mazbērns.

Ar kuriem tu satiecies visbiežāk?

– Varētu teikt, ka līdz otrās pakāpes radiem, jo visi dzīvo Bauskā, kas ir te pat, ir arī no Rīgas– mana vecātēva brāļa ģimene un es viņu tā arī saucu par vecātēva brāli. Arī citi ir no Rīgas.

Jūs braucat pie viņiem?

– Viņi brauc pie mums.

– Tā laikam ar terminiem viss. Piemēram, es zinu, ka tie ir mani otrās pakāpes brālēni, bet es viņus vienmēr saucu vienkārši par brālēniem, bet tie, kas dzīvo Rīgā, tos gan es mēdzu saukt par otrās pakāpes māsīcām, jo tie man ir nedaudz tālāki, jo tā man sanāk, ka īstie brālēni ir tikai divi, jo viņi ir mana tēta brālēnu bērni.

– Šeit, piemēram, es saucu radus ar tanti un onkuli, kaut arī viņi nav mani tante un onkulis, bet gan omes māsa un vīrs, lai izklausās pieklājīgi, nevis vienkārši vārdā. Citreiz mēs viņu saucam arī par vecmāmiņu, vecmammu, jo citi viņu tā sauc.

– Savukārt manu omīti par omīti sauc pilnīgi visi gan viņas bērni, mazbērni, bērnu sievas, krustvecāki, pilnīgi visi.

Jūs ar viņiem tiekaties?

– Jā, viņi ir no Baldones.

– Mana tēta māsīcas bērns ir aprecējusies ar anglieti, bet viņi dzīvo Latvijā.

– Var teikt, ka pārsvarā mani brālēni ir precējušies, bet māsas un brāļi nav. Lai gan bērns ir tikai māsai, brālim nav. Varbūt māsas draugs varētu būt mans svainis, vai arī tas nav svainis nezinu. Brāļa darudzeni varētu saukt par vedeklu. Mana omīte, piemēram, manas māsas darugu dažreiz sauc par znotu.

Intervija Nr. 3.

Pirms intervijas tika palūgts, lai intervējamās sagādā ciltskoku, ja tas viņām ir pieejams. Ar ciltskoka palīdzību tika veidots dialogs. Intervija notika dzīvesvietā. Saruna ar atļauju tika ierakstīta.

Kā jūs saucat savus tuvākos radniekus?

Meita: (*rāda uz ciltskoku*) šī ir mana mamma, dažreiz es viņu saucu arī par mammy, bet biežāk vienkārši par mammu. Tas ir mans tētis un man ir arī brālis, parasti es viņu saucu tikai vārdā, neizmantoju terminu. Šis ir mans unkuļis un viņa dzīvesbiedrene no mammas puses. Viņiem ir bērni -mans brālēns un otru varētu saukt kā par pieņemto brālēnu, nu viņš tā kā nav asinsradnieks, bet mēs viņu vienkārši saucam par brālēnu. Tad šī ir tante no mammas puses un tas ir viņas dzīvesbiedrs un mana māsīca. Savukārt šis ir vecotēvs no mammas puses un vecomāte.

Un varbūt jūs vēl neesat piezīmējuši klāt kādus jaunos radniekus, piemēram, varbūt brālim ir ģimene?

Meita: Jā, manam brālim tagad arī ir dzīvesbiedrene un ir arī viņiem mazs dēliņš, sanāk es esmu viņa tante.

Un varbūt pastāv kāds termins vecmāmiņas vecākiem, kā viņus varētu saukt?

Meita: Jā, tad sanāk, ka viņi ir mani vecvecāki, bet es viņus vispār neesmu redzējusi.

Māte: Es esmu vienreiz redzējusi vecomāti, bet vectēvs jau bija sen miris, mana mamma, kad bija maziņa viņš jau bija miris.

Meita: Jā, tā kā no tās puses, mammas puses vispār gandrīz nevienu nezinu.

Māte: Jā, bet mammas māsu gan tu jau zini!

Meita: Jā, es zinu tikai vecmātes māsu un vecmātes brāli.

Un vai viņi dzīvo šeit kaut kur?

Māte: Jā, vecmātes māsa vēl ir dzīva, bet brālis ir jau sen miris.

Meita: Nu jā, pārsvarā visi radnieki tie arī ir, kas ir tuvākajā apkaimē.

Sanāk, ka no mammas puses ir saglabāties visai maz zināšanu par radiem, bet par tēva pusi ir daudz vairāk?

Māte: Vienkārši man no mammas puses bija tā, ka varbūt viņi daudz ko zināja, bet nevēlējās stāstīt, bet redz no tēva puses tur ir daudz, jo tur ir lielas ģimenes pašas kā tādas.

Meita: Sanāk, ka es zināju vecotēva mammu un tēti, tā tad vecvecākus no mammas puses un bijām tuvi ļoti. Un es viņus saucu- vecvecmāmiņu par tēva omi, bija tā iegājies, ka tā ir tēva ome un arī pašu vecotēvu mēs saukājam par vecīti.

Un tā jūs arī atšķīrāt?

Meita un Māte: Jā.

Meita: Un no mammas puses ome un vecītis.

(Norāda uz ciltskoku) no tēva puses var redzēt ir daudz vairāk informācijas.

Meita: Jā, katrā ģimenē bija ļoti daudz bērnu, šeit var redzēt veselus 10 bērnus un viņiem pašiem ir tagad bērni.

Māte: Vienīgi babas māšas, kas dzīvo Lietuvā, pārējie arī visi Latvijā.

Meita: Jā un šeit (norāda uz ciltskoku) ir mans tētis un viņa vecāki- vecotēvs no tēva puses un daudz iesauku es viņam neesmu devusi, jo es biju ļoti maziņa, ka viņš aizgāja, un tad ir vecmāte no tēta puses un viņu mēs vēl saukājam arī par babu – tā ir mūsu babīte, baba .Jā, nu baba ir baba.

Tā (rāda uz ciltskoku) tā ir mana krustmāte, kas ir babas meita.

Māte: Tēta māsa

Māte: Babai ir ļoti daudz arī māsu un brāļu.

Māte: Baba uztur kontaktus ar Lietuvas radiem, bet ļoti daudzi ir kas izmiruši un veci, visi 80 gadīgi, kaut kādi brālēni viņai tur ir. Mēs pat esam bijuši ciemos aizbraukuši pie viņiem.

Meita: Ar mani vienā klasē māscījās otrās pakāpes māsīca.

Māte: Viņa sanāk ir tava tēta (meitas tēta) māsīcas meita.

Un no mammas puses ir otrās pakāpes radi?

Meita: Jā, sanāk, ka mammai šie radi (norāda uz ciltskoku) ir viņas otrās pakāpes brālēni un viņu bērni ir mani trešās pakāpes brālēni un māsīca. Man ir ļoti daudz otrās pakāpes radi.

Meita: Bet šos radus (norāda uz ciltskoka) es vispār nezinu. Tie sanāk...

Māte: ir manas omītes radi. Viņi Ogrē dzīvoja, vecotēvam brālis dzīvoja Ogrē, viņam bija vēl viens brālis, bet viņš bija jau sen miris un praktiski nevies neuztur ar to Ogrī kontaktus.

Meita: Nu jā, lietuviešu gals ir daudz plašāks un ar lielāku bērnu skaitu.

Māte: Jā, tagad tev, meit, ir jāraksta jau, ka tev ir brālīši jauni. Tu iznāc viņiem esi tante.

Meita: Vai tad es viņiem iznāku tante, ja tie ir māsīcas bērni?

Māte: Tāpat tante, otrās pakāpes tante.

Meita: Tad sanāk es esmu trim bērniem tante... brāļa dēļiņam.

Māte: Un tas ir mans mazdēls.

.....

Māte: Gan jau no vecvecmāmiņas puses parādās kaut kādi poļi, bet tad nu ļoti tāli, jo nebija jau vairs kam īsti paprasīt. Vecomāte ātri nomira. Man bija desmit gadi, vecmāmiņa daudz nevarēja man pastāstīt tādā vecumā. Tāpēc es arī neko tā daudz nezinu. Vecomāte dzīvoja principā arī ne mums blakus.

Meita: Bet, ja vispār tā padomā, visi, kas šajā ciematā dzīvo ir tuvāki vai tālāki radi.

Kā ir draugu lokā, vai izmantojat kādus īpašus terminus vai skaidrojošos, sarunas laikā ar draugiem un paziņām?

Meita: Nu, kad es runāju ar draugiem un pasaku vecītis, tad man bieži pajautā, kas tas ir, un tad es saku vecotēvs. Vai arī vecīša mamma es skaidroju, kā tēva ome, jo cilvēki bieži nesaprot.

Māte: Jo sanāk, ka tā bija tava vecvecmāmiņa, bet tu (norāda uz meitu) viņu saukāji par tēva omi.

Pieņemu, ka tiem kas dzīvo jums tuvāk jūs sniežat daudz vairāk sinonīmus jeb terminus nekā tiem kas dzīvo tālāk.

Māte: Nu jā, bet vairāk jau kontakts uzturas ar savu paaudzi, bet ne vienmēr ir tāda tuva saziņa starpā.

Meita: Jā, piemēram, ar otrās pakāpes māsīcas opi, kas dzīvo mums var teikt blakus, vienā ciemiņā, mums vispār nav cieša kontakta.

Māte: Manā laikā tomēr kontakts bija daudz ciešāks, jo kad es precējos, tad visi šie radi gan no vīra, gan no manas puses, kas norādīti ciltskokā bija ieradušies uz kāzām.

Meita: Man ļoti palīdzēja tas, ka brālim bija jau taisīts, bet par pašiem senākajiem radiem zinām tā pat visai maz.

Māte: Varbūt vecaistēvs būtu zinājis par saviem vecākiem vēl, bet nebija jau kam vairāk pastāstīt.

Varbūt ir kādas spilgtākās atmiņas no bērnības?

Māte: atceros, ka kādreiz, kad ome strādāja, viņa vienmēr varēja dabūt dažādus džemperus, paklājus, aizskarus ar taustiskajiem rakstiem, vecmāmiņa vienmēr brauca ar mani uz sadzīvniekiem un teica, ka mazmeitai vajag kādu džemperu un vienmēr vecāmāte prata visu sarunāt (smejas).

Intervija Nr. 5.

Intervija notika intervējamā mājā, nelielā istabā.

Mans pirmais jautājums būtu par jūsu tuvākajiem radniekiem, kā jūs viņus dēvējat?

I: Man bija vīrs, ko sauca Pēteris, viņu visu mūžu saucām par tēti, jo mani divi bērni meita Inita un dēls Guntis. Manai meitai ir divi bērni, kas ir mani mazbērni. Savu mammu es saucu par mammu, viņas vārds bija Kristīne, bet tēti es saucu par tēvu, viņa vārds bija Jānis. Tāpat man ir divas māsas vecāko māsu sauc Ina un jaunāko Aija, tomēr viņas es saucu vārdā.

Vai jūsu māsām ir bērni?

I: Vecākai māsai ir četri bērni – Aldis, Aivars, Irēna un Edmunds, bet Aijas, manas jaunākās māsas bērnus sauc – Ainārs, Maiga, Mārtiņš, Ilona un bija Jānis, ko mēs saucām par Janci, viņiem visiem es esmu tante. Aldim ir meita, Aivaram ir trīs dēli, Irēnai ir meita un dēls, bet Edmundam pagaidām bērnu vēl nav. Arī jaunākās māsas bērniem ir bērni, Ilonai ir meita un Jancim ir dēls.

Varbūt Jums ir vēl attālāki radnieki ?

I: Pavisam aizmirsu par savu tanti Annu Vaivadi, viņai arī ir divi bērni Ainis un Jānis, kas ir mani brālēni. Vīra viņai vairs nav, bet viņš bija mans onkulis. Ar tanti es tiekos bieži, jo viņas ar manu jaunāko māsu dzīvo blakus ciematā. Bet vecākā māsa jau ilgu laiku dzīvo Vācijā un atbrauc reti, pārsvarā uz kapusvētkiem, kur parasti notiek tās radnieku satikšanās. Man vēl bija vecmamma, mēs viņu saucām par vecāmāte, vecotēvu man nebija, bija tikai viena vecāmāte. No tēva puses vēl bija divas manas tantes un vecākajai tantei ir meita Līvija, viņa dzīvo Salas novadā, Biržos. No mammas puses bija viņas brāļa meitas, kas bija manas māsīcas – Zinaīda un Antonija, tā arī viņas vārdā saucu, viņas arī dzīvo Jēkabpils pilsētā.

Man vēl ir vīra radnieki, kas ir palikuši arī mani radnieki. Vīram ir brālis Georgijs viņam ir divi bērni, kas dzīvo Suntažos, bija māsa Olga, viņai arī ir divi bērni Juris un Renāte, Verai ir četri bērni un Natālijai ir deviņi bērni, viņiem visiem es esmu tante, bet pārsvarā uzrunājam viens otru vārdā. Un viņiem katram ir vēl bērni, noteikti vārdā nenosaukšu.

Man ir arī krustbērni no vecākās māsas puses Aivars, no jaunākās māsas Maiga, arī no Pētera radiem ir Veras meita Gunita, un no jaunākās vīra māsas Jurgis.

Un kā ir ar citiem radniekiem, vai bieži satiekaties?

I: Nu viss tuvākie man ir meita, dēls, znots un mani mazbērni, tāpat bieži veikalā un uz dzimšanas dienām satiekos ar sava vīra māsām, jo dzīvojam vienā ciematā. Arī manam znotam ir liela ģimene, zinu viņa māti, kas ir manas meitas vīra māte un viņa brāļiem un māsām, pazīstu arī viņu bērnus un pat mazbērnus un mazmazbērnus Artūru, Robertu un Agatu. Ar savu vecāko māsu tiekamies retāk reizi gadā, viņa dzīvo ārzemēs, ar jaunāko vasarā biežāk, tagad ziemā retāk. Bet ļoti daudzi no vīra radiniekiem, piemēram, viņa māsas un māsas vīri, viņu bērni, kam esmu tante dzīvo tepat Rubeņos, tad jau viens pie otra iebraucam ciemos vai tiekamies veikalā, prieks skatīties, ka arī mūsu visu mazbērni draudzējas, jo ir gandrīz viena vecuma un gājuši vienā skolā.

Kādā valodā jūs sarunājaties ģimenē?

I: Vīrs man bija krievs - krievu tautības. Manai mammai arī bija krievu tautība, bet tētis bija latvietis. Bet ģimenē mēs runājām, un arī tagad runājam latviešu valodā, dažkārt jau sanāk ar znotu pārmīt vārdus arī krievu valodā.

Bieži ar radiniekiem satiekamies manās dzimtajās mājās Dignājā un atceramies, bērnībā piedzīvoto. Arī mūsu bērni tā dara, jo auga kopā un brauca kopā pie savas vecmamma.

Intervija Nr. 6.

Pirms intervijas tika palūgts, lai intervējamā sagādā savas ģimenes fotoalbumu, jo ciltskoks nebija izveidots.

Kā jūs dēvējat savus tuvākos radniekus?

I: Šī ir mana ģimene ar kuru es dzīvoju. Šī ir mana mamma, tā es arī viņu dēvēju! Tas ir mans tētis un brālis. Tā ir mana tēta mamma un mamma mamma, man viņas abas ir babas, tomēr dažkārt izmantoju terminu vecmamma – tā skan pieklājīgāk! Te ir arī mani vectēvi, Pēteris ir mamma tētis, bet Aleksandrs ir tēta tētis, diemžēl viņi abi ir miruši.

Vai jūsu vecākiem ir brāļi vai māsas?

I: Protams! Manai mammai ir brālis, mans onkulis, bet uzrunāju viņu vārdā. Savukārt manam tētim ir trīs brāļi, kas ir mani onkuļi un viena māsa, kas ir mana krustmāte. Ar tēta radiniekiem mēs sarunājamies krieviski, sanāk, ka mana vecmamma ir lietuviete, kas ir

aprecējušies ar ukraiņi. Bet mammas mamma, mana otra baba, ir latviete, bet mans vectēvs ir krievs, tomēr ar viņiem runājam latviešu valodā. Neskatoties uz tik daudz dažādajām tautībām, ģimenē mēs runājam latviski, bet ar tēta radniekiem krievu valodā, Maniem onkuļiem un krustmātei ir arī bērni, kas ir mani brālēni un māsīcas, vienreiz sēžot pie galda saskaitījām, ka mēs esam 26 kuriem ir vienāds uzvārds!

Cik jums ir brālēnu un māsīcu?

I: Onkulim Valērijam ir viens dēls, kas ir apmeties uz dzīvi Ukrainā, zinu, ka viņam ir sieva, bet es nekad viņu neesmu satikusi dzīvē. Onkulim Romānam ir četri bērni un draudzene, viņi nav oficiāli precējušies. Onkulim Aleksandram ir divi bērni, un draudzene ar kuru viņi dzīvo kopā, kā arī manai krustmātei ir 2 meitas un vīrs, ko es dēvēju par savu onkuli. Man ir 9 pirmās pakāpes brālēni un māsīcas.

I: Bieži tiekos ar savu krustmāti un viņas meitām, manām māsīcām, kas man ir kā māsas, tā es viņas arī saucu, jo krievu valodā māsīcas parasti dēvē par māsām. Viņām abām jau ir savi bērni, sanāk, es viņiem esmu tante, vismaz tā mēs to saucam. Tomēr ar tēta brāļu bērniem tiekos reti, jo daudzi ir apmetušies uz dzīvi ārzemēs. Piemēram, savu brālēnu Jevgēniju neesmu satikusi jau vairāk kā 7 gadus.

Vai jūs bieži satiekaties ar saviem radniekiem?

I: Visbiežāk satiekos ar mammas brāli, jo mēs dzīvojam vienā ciematā, viņš dzīvo kopā ar manu babu. Viņam diemžēl nav savas ģimenes. Manai mammai ir ļoti daudz māsīcu un brālēnu, tomēr mums vistuvākā ir mana tante, nu ne gluži tante, bet es viņu saucu par tanti, viņa ir manas mammas māsīca. Viņas ir kā māsas - no bērnības kopā. Izrādās, ka viņa dzīvoja kādu laiku pie mums, kad es biju maziņa. Te ir viņas fotogrāfija.

Varbūt Jums ir vēl attālāki radnieki par kuriem jūs zināt ?

I: Jā, es vēl atceros savu vecvecmammu, kas bija manas mammas vecmamma. Kad mēs braucām pie viņas ciemos viņa vienmēr uzklāja lielu galdu, vienmēr bija speķa pīrādziņi un plov. Savus vecvectēvus es neatceros. Manai vecmāmiņai no tēva puses ir māsa, kas bieži brauc pie viņas ciemos, jo viņa dzīvo Jēkabpilī, viņai ir arī bērni, tomēr es viņus nepazīstu. Vecmamma īpaši nemīl stāstīt par saviem radniekiem, viņai ir bijusi grūta bērnība. Par tēta tēti jeb manu vectēvu un viņa radniekiem neko īpaši nezinu. Savukārt no mammas puses manai vecmammai ir divas māsas un no vectēva puses ir brālis, kas ir dzīvs un divas māsas, kas arī ir dzīvas, zinu, ka viņam bija vēl viena māsa, kas ir mirusi.

I: Diemžēl tā ir sanācis, ka radnieku ir daudz, bet mēs jaunā paaudze pat par viņiem nezinām, jau sen esam domājuši par radu saietu, tomēr nekādi nesanāk.

Vai arī draugu lokā izmantojat šos terminus?

I: Jā, dažkārt tikai babas vietā izmantoju terminu vecmamma, tā labskanīgāk skan.

I: Visās fotogrāfijās, kas mums ir mājās ir tikai tuvākie radnieki, par kuriem es zinu un kurus es pazīstu. Daudzus no radniekiem es esmu redzējusi un zinu, ka viņi ir mani radnieki, bet nezinu, kā viņus nodēvēt. Pavisam nesen iepazinos ar savu māsīcu no Suntažiem, nezinu vai viņu var dēvēt par māsīcu, jo sanāk viņa ir mana vectēva brāļa mazmeita, bet es viņu saucu par māsīcu, pareizi jau būtu trešās pakāpes māsīca.

Intervija Nr. 7.

Intervija notika intervējamā mājā.

Mans pirmais jautājums būtu par jūsu tuvākajiem radniekiem, kā jūs viņus dēvējat?

I: Mana ģimene ir mani trīs brāļi, māte un tēvs, tomēr gan māte, gan tēvs dzīvo atsevišķi, jo esmu uzsācis dzīvi patstāvīgi. Brāļus es parasti dēvēju vārdos Riča, Jānis un Marks. Tāpat man ir divas vecmammās, kuras abas dzīvo Daugavpilī, mammās mammu es saucu par babu, bet tēta mammu es saucu par Bā.

Vai Jūsu vecākiem ir māsas un brāļi?

I: Mātei, nav ne brāļa ne māsas, viņa ir vienīgais bērns ģimenē. Bet manam tēvam ir brālis Aleksandrs, es viņu saucu par Sašu. Tomēr ar savu tēvu un tēva brāli es tiekos reti, jo viņi ar manu tēvu un tēva ģimeni ir apmetušies uz dzīvi Maskavā. Mana tēva brālim arī nav bērnu, viņš visu mūžu ir dzīvojis viens, tāpēc no tēva puses man nav ne brālēnu ne māsīcu.

Varbūt ir attālāki radnieki par kuriem zināt ?

I: Jā, tāpat manai vecmammai jeb mammās mammai ir bijuši divi brāļi, viena brāļa vārdu es pat nenosaukšu, jo viņš ir miris ļoti sen, kādus 30. Gadus atpakaļ, bet viņas vecāko brāli sauca par Bronislavu. Bet vectēvam ir divi brāļi un māsa, kas dzīvo Siguldā. Brāļus sauca Andris un Aivars, māsu sauc Astrīda. Bet no tēva puses manai vecmammai nav neviena brāļa un māsas, bet tēta tētim, manam vectēvam Aleksandram, kurš diemžēl ir miris bija brālis Antons, kuru

es arī diemžēl nepazinu. Tā nu ir sanācis, kad mani vecāki ir šķīrušies, kad es biju mazs, līdz ar to attiecības ar tēva radniekiem ir attālākas. Tomēr ar viņu mēs uzturam kontaktus, neskatoties, ka viņam ir cita ģimene, laulāta sieva, kuru sauc Irīna un viņiem ir meita Darja, es viņu saucu par Dašu viņa ir mana pusmāsa, kā arī manam tēvam no otrās laulības ir dēls mans pusbrālis Jeroslavs, bet es ar viņu diemžēl vēl neesam tikušies.

Pavisam aizmirsu, ka mana vectēva brālim ir bērni – Kaspars jeb Kasītis un Sigita. Tāpat Sigitai ir meita, mana otrās pakāpes māsīca Sintija.

Tāpat man vēl joprojām ir dzīva viena vecvecmamma no vectēva puses, viņai patreiz ir 93. Gadi un mēs viņu dēvējam par Bronīti. Un ļoti labi atceros manas mātes vecmammu Helēnu, jo viņa dzīvoja kopā ar mums.

Vai arī draugu lokā izmantojat šos pašus terminus?

I: Jā, no mammas puses visus radniekus draugu lokā dēvēju viens pret viens.

Un no tēva puses?

I: Grūti spriest, jo vienlaicīgi ar draugiem un sava tēva radniekiem neesmu ticis, bet nedomāju, ka dēvētu viņus kaut kā savādāk.

Varbūt jūsu ģimenē pastāv kādas īpašas tradīcijas?

I: Jā, ar mātes radniekiem mēs tiekamies Ziemassvētkos, sēžam pie viena galda, kā arī tiekamies Līgo svētkos un Lieldienās. Ar vectēva tuvākajiem radniekiem tiekamies kapusvētkos, tad satiekas visi gan manas vecmamma tuvākie radnieki, gan vectēva. Ar sava tēva Andreja radniekiem, īsti saietu mums nav bijis, pārsvara notiek individuālas satikšanās vienam ar otru, piemēram, kad atbrauc onkulis Saša vai pats tēvs. Arī manas vecvecmamma brālēns ir aizsācis veidot ļoti milzīgu dzimtas koku, kur ir uzskaitīti visi manas mātes radnieki un neliela daļa tēva. Diemžēl pats šo dzimtas koku neesmu redzējis, bet zinu, ka mūsu ģimenē tas pastāv.

Kādas tautības pārstāvji ir sastopami Jūsu ģimenē?

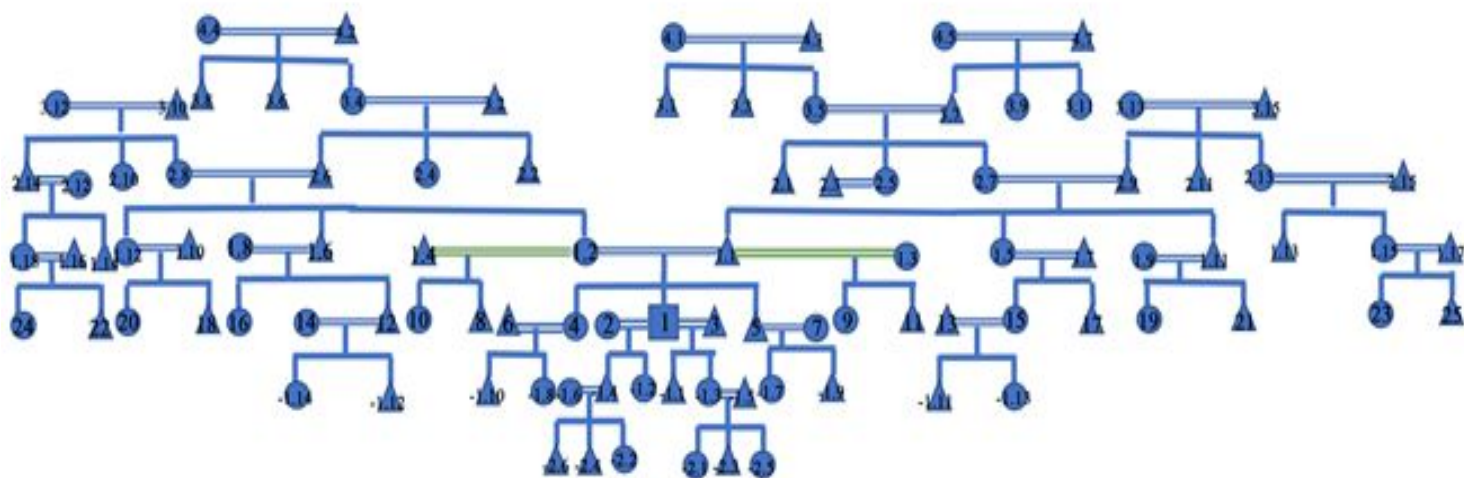
I: Nu, te ir interesanti. No mātes puses lielākā daļa tomēr ir latvieši. Ir arī krievu tautības un ebreju, bet no tēva puses ir interesantāk. Protams, lielākā daļa radnieku ir krievu tautības, bet ir arī lietuvieši un poļi, jo mana tēva māte ir pa pusei poliete un lietuviete, bet manas vecmamma vecmamma bija kirkīziete.

Un kā Jūs savā starpā sarunājaties?

I: Ar mātes radniekiem sarunājamies latviešu un latgaliešu valodā, bet ar tēva radniekiem tikai krievu valodā

Pielikums Nr 3. Radniecības shēma

Lai atzīmētu pieminētos terminus intervijās, tika izveidota numurēta shēma, kas veidota pēc dzimtas koka principa. Katrs numurs atbilst noteiktam terminam un radniecības pakāpei. Shēma tika izveidota pēc interviju veikšanas, tādējādi ļaujot shēmā iekļaut pieminētos ego radniekus. Papildu tika pievienoti arī ego vecāku šķirtās laulības (atzīmētas ar zaļo krāsu).

- 2.1.līdz -2.4. numuram ir atzīmēti radnieki, kas ir divas radniecības pakāpes zemāk par ego;
- no -1.1. līdz -1.14. numuram ir atzīmēti radnieki, kas ir vienu radniecības pakāpi zemāk par ego;
- no 1. līdz 25. numuram ir atzīmēti radnieki, kas ir vienā pakāpē ar ego;
- no 1.1.līdz 1.18. numuram atzīmēti radnieki, kas ir vienā paaudzē ar ego vecākiem;
- no 2.2. līdz 2.14. numuram atzīmēti radnieki, kas ir vienā paaudzē ar ego vecāku vecākiem;
- no 3.1.līdz 3.15. numuram atzīmēti radnieki, kas ir vienā paaudzē ar ego vecāku vecāku vecākiem;
- no 4.1.līdz 4.7. numuram atzīmēti radnieki, kas ir vienā paaudzē ar ego vecāku vecāku vecāku vecākiem.

Pielikums Nr. 4. Radniecības terminu skaidrojums

Avots: <http://antropologubiedriba.wikidot.com/latviesu-radniecibas-termini>

bērni - abu dzimumu pēcnācēji pirmajā paaudzē

brālis - vīriešu dzimuma cilvēks, kam abi vecāki ir tie paši, kas ego

dēls - vīriešu dzimuma pēcnācējs pirmajā paaudzē

dieveris - vīra brālis (skat. arī svainis)

brālēns - tēva vai mātes brāļa/māsas dēls

ietaļa (arī svaine) - brāļa sieva

ķelavainis (arī ķelvainis, ķeluvainis) - sievas māsas vīrs (skat. arī svainis)

mārša - brāļa sieva

māsa - sieviešu kārtas cilvēks, kam abi vecāki ir tie paši, kas ego

māsīca - tēva vai mātes brāļa/māsas meita

māte - sieviešu dzimuma vecāks (arī mamma)

mazbērni - abu dzimumu pēcnācēji otrajā paaudzē, meitas un/vai dēla bērni

mazdēls - vīriešu dzimuma pēcnācējs otrajā paaudzē; meitas vai dēla dēls

mazmeita - sieviešu dzimuma pēcnācējs otrajā paaudzē; meitas vai dēla meita

meita - sieviešu dzimuma pēcnācējs pirmajā paaudzē

onkulis - skat. tēvocis

ome - sarunvalodā vecmāte

opis - sarunvalodā vectēvs

patēvs - vīriešu dzimuma vecāks, kurš ir adoptējis ego

pamāte - sieviešu dzimuma vecāks, kura ir adoptējusi ego

padēls - vīriešu dzimuma adoptēts pēcnācējs

pameita - sieviešu dzimuma adoptēts pēcnācējs

pusbrālis - vīriešu dzimuma cilvēks, kam ar ego ir tikai viens kopīgs vecāks (tēvs vai māte)

pusmāsa - sieviešu dzimuma cilvēks, kam ar ego ir tikai viens kopīgs vecāks (tēvs vai māte)

svaine - skat. ietaļa

svainis (arī švāģeris) - sievas vai vīra brālis, māsas vīrs

švāģeris - skat. svainis

tante - sieviešu dzimuma (parasti) vecāku paaudzes radniece, tēva vai mātes māsa, bet var būt arī tēva vai mātes māsīca

tēvs (arī tētis) - vīriešu dzimuma vecāks

tēvocis (arī onkulis) - vīriešu dzimuma (parasti) vecāku paaudzes radnieks, tēva vai mātes brālis, bet var būt arī tēva vai mātes brālēns

vecāki - kopā gan tēvs, gan māte

vectēvs (arī vekaistēvs) - tēva vai mātes tēvs

vecmāte (arī vecāmāte) - tēva vai mātes māte

vedekla (arī jaunuve) - dēla sieva

znots - meitas vīrs

Pielikums Nr. 5. Kopējā terminu izmantojuma tabula

	Intervija Nr. 1.	Intervija Nr. 2.	Intervija Nr. 3.	Intervija Nr. 4.	Intervija Nr. 5.	Intervija Nr. 6.	Intervija Nr. 7.	Intervija Nr. 8.	Intervija Nr. 9.
1					Es	Es	Es	ES	ES
2					Vīrs/ tētis			Vīrs	
4	māsa				Māsa (Divas)			Māsa	
5	brālis		brālis			Brālis	Brālis (trīs)		
6		svainis						Māsas bērnu tēvs	
7		vedekla	brāļa dzīvesbiedrene						
8									Brālis
9		māsa/ pusmāsa					Pusmāsa		
11		brālis/ pusbrālis					Pusbrālis		
12	brālēns		brālēns/ pieņemtais brālēns					Brālēni	
14								Brālēna sieva	
15					Tantes meita	Krustmātes meita/ māsīca /māsa			
16	māsīca				Mammas brāļa meita/ Māsīca				
17					Brālēns				
18	brālis/ Istaits brālēns				Brālēns				Brālēni

19						Tēta brāļa meita/ māsīca			
20			māsīca						Māsīca
21						Tēta brāļa dēls/ brālēns			
22	otrās pakāpes brālēns								
23	otrās pakāpes māsīca	otrās pakāpes māsīca	otrās pakāpes māsīca						
24	otrās pakāpes māsīca								
25	otrās pakāpes brālēns	brālēns/ otrās pakāpes brālēns							
1.1.	tētis/tēvs	tētis	tētis	tēvs	Tēvs/ tētis	Tētis	Tēvs	Tēvs	
1.2.	memme/ma mma	mamma	mamma/mammy	mamma	Mamma	Mamma`	Māte	Māte	Mamma
1.3.		tēta pirmā sieva					Tēva sieva		
1.5.			babas meita/ krustmāte/ tēta māsa		Tante	Tēta māsa (krustmāte)		Tēva māsa	
1.6.	onkulis/ mamma brālis		onkulis		Mamma brālis	Mamma brālis/onkulis		Mamma brālis	
1.7.			tēta māsas dzīvesbiedrs		Onkulis	Krustmātes vīrs			
1.8.	mamma brāļa sieva/ onkuļa sieva		onkuļa dzīvesbiedrene						
1.9.						Tēta brāļa sieva			

1.10.		krustēvs/ mammas māsas vīrs	tantes dzīvesbiedrs		Onkulis				Mammas māsas dzīvesbiedrs/Krusttēvs
1.11.	tēta brālis	tēta brālis/ onkulis/ brāļa krustēvs				Tēta brālis (onkulis) (trīs)	Tēva brālis/ onkulis		
1.12.		mammas māsa/ tante/ krustmāte	tante		Tante				Mammas māsa/Krustmāte
1.13.		tēta brālēns							
1.14.						Mammas brālēns			
1.15.		tēta māsīca	tēta māsīca						
1.17.		tēta māsīcas vīrs							
1.18.	krustmāte	māsīca/ mammas māsīca				Mammas māsīca/tante			
2.2.	vectēva brālis	vectēva brālis		vectēva brālis		Vectēva brālis	Vectēva brālis (divi)		Vectēva brālis
2.3.		onkulis							
2.4.	vectēva māsa					Vectēva māsa (trīs)	Vectēva māsa		Vectēva māsa
2.5.		omītes māsa/tante/ vecmamma, vecmāmiņa				Vecmamma māsa		Vectēvs	Vectēvs
2.6.	vectēvs/vectētīšs/vecaistēvs	vectētīšs	vecotēvs/ vecītis	vectēvs	Vecotēvs	Vectēvs, mammas tētis		Vecome	
2.7.	tēta mamma/ ome	omīte	vecomāte/baba/ babīte		Vecmamma/ Vecāmāte	tēta mamma/baba, vecmamma	Tēta mamma/vecmamma. Bā	Ome	Vecmamma

2.8.	vecmāmiņa/ mamma mamma	vecmāmiņa/ mamma mamma	vecmāte/ ome	vecmāte/ vecmāmiņa	Vecmamma/ Vecāmāte	mamma mamma/baba, vecmamma	Mamma mamma/ Vecmamma/bab a	Opis	
2.9.	tēta tētis/opis	vecdētiņš/ tēta tētis/ vecaustēvs	vecotēvs		Vecotēvs	Vecotēvs, tēta tētis	Tēta tētis/ vectēvs		
2.10.			vecmātes māsa	mamma māsa		Vecmamma māsa (divas)			
2.11.							Vectēva brālis		
2.13.		tēta brālēna mamma/ vectēva māsa							
2.14.			vecmātes brālis				Vecmamma brālis (divi)		
3.1.								Vecvectēvs	
3.2.	vectēva tētis					vecvectēvs			
3.3.								Vecvecmamma	Vecvecmamma
3.4.	vectēva mamma					Mamma vecmamma/vecvec mamma	vecvecmamma	Vecvecmamma	
3.5.	omes mamma	vecvecmāmiņa	vecmātes mamma						
3.6.								Vecvectēvs	
3.7.						vecvectēvs			
3.9.								Vecvectēvs	
3.10.	vecvectētiņš		vecmātes tētis			vecvectēvs			
3.11.								Vecvecmamma	

3.12.	vecvecmāmiņa/mammas mammas mamma/ vecvecmāmiņas mamma		vecmātes mamma/ vecvecmāmiņa/ tēva ome			Mammas vecmamma/vecvecmamma	Mātes vecmamma	Vecvecmamma	
3.13.	opja mamma						Vecvecmamma		
3.14.								Vecvectēvs	
3.15.						vecvectēvs			
4.2.	vecvecmāmiņas tētis								
4.4.	vecvecmāmiņas mamma								
4.6.								Dēls (ir divi)	
4.7.					Dēls				
-1.2.					Meita				
-1.3.				meita					
-1.4.					Znots				
-1.7.					Māšas meita (krustbērns)				
-1.8.		māšas meita						Māšas dēls/Krustdēls divi)	
-1.9.			brāļa dēliņš		Māšas dēls(krustbērns)				
-1.10.						Māšīcas dēls		Brālēna dēls/Krustdēls	
-1.12.						Māšīcas meita			

-1.14.					Mazbērnš				
-2.2.					Mazbērnš				
-2.3.				mazdēls					
-2.4.					Mazbērnš				